

Naso': Meet Samson, the Nazirite

Judges 13:2-25

<p>[The Israelites again did what was offensive to the LORD, and the LORD delivered them into the hands of the Philistines for forty years.]</p> <p>There was a certain man from Zorah, of the stock of Dan, whose name was Manoah. His wife was barren and had borne no children. An angel of the LORD appeared to the woman and said to her, "You are barren and have borne no children; but you shall conceive and bear a son. Now be careful not to drink wine or other intoxicant, or to eat anything unclean. For you are going to conceive and bear a son; let no razor touch his head, for the boy is to be a nazirite to God from the womb on. He shall be the first to deliver Israel from the Philistines."</p>	<p>[א] ויסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני י"י ויתנם י"י ביד פלשתים ארבעים שנה.]</p> <p>(ב) ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני ושמו מנוח ואשתו עקרה ולא ילדה. (ג) וירא מלאך י"י אל האשה ויאמר אליה הנה נא את עקרה ולא ילדת והרית וילדת בן. (ד) ועתה השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא. (ה) כי הנה הרה וילדת בן ומורה לא יעלה על ראשו כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלשתים.</p>
--	--

רד"ק שופטים פרק יג יחל: ...לפי שלא הושיעם תשועה שלימה.

<p>במדבר פרשת נשא פרק ו איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר ליקוק: (ג) מיין ושכר יזיר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל: (ד) כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל: (ה) כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר ליקוק קדש יהיה גדל פרע שער ראשו: (ו) כל ימי הזירו ליקוק על גפס מת לא יבא:</p>	<p>ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא: (ה) כי הנה הרה וילדת בן ומורה לא יעלה על ראשו כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן</p>
--	---

בראשית פרשת נח פרק יא (ל) ותהי שרי עקרה אין לה ולד:

ישעיהו פרק נד (א) רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצהלי לא חלה פי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר יקוק:

שמואל א פרק א ...ויהי לפננה ילדים **ולחנה אין ילדים**: ... **כי סגר יקוק בעד רחמה**: (יא) ותדר נדר ותאמר יקוק צבאות אם ראה תראה בעיני אמתך וזכרתיני ולא תשכח את אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים **ונתתינו ליקוק** כל ימי חייו **ומורה לא יעלה על ראשו**:

Josephus Antiquities of the Jews V 8:2

There was one Manoah, a person of such great virtue, that he had few men his equals; and without dispute the principal person of his country. He had a wife celebrated for her beauty and excelling her contemporaries. He had no children: and being uneasy at his want of posterity, he intreated God to give them seed of their own bodies to succeed them...

במדבר רבה (וילנא) פרשת נשא פרשה י

"ויהי איש אחד מצרעה" (שופטים יג) "ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות". "ויהי": א"ר יודן, כ"מ [כל מקום] שנאמר בלשון הזה בצדיקים שקול הוא כל"א צדיקים כמנין ויהי. "איש אחד": כ"מ שנא' אחד גדול הוא, בהקב"ה נאמר אחד דכתיב "ה' אחד", אין בעולם כיוצא בו...

R. Yudan said: Wherever it says *Va-y'hi* about a righteous person, he is equal to 31 righteous people as the numerical value of *va-y'hi*. "One man." Wherever it says "one" is means great just as God is One and He is incomparable...

אברבנאל שופטים פרק יג

הטעם שלא בא המלאך אל מנוח ובא אל האשה הוא להיותה אליו יותר מוכנת בשכלה ובחכמתה. כי כן תראה, שכאשר אמר מנוח "מות נמות כי אלהים ראינו", הנה היא בחכמתה הודיעו מה שלא היה הוא יודע, "אם חפץ ה' להמיתנו לא לקח מידינו עולה ומנחה" וגו'. ואולי שלזה אחז"ל (ברכות פ"א ס"א ע"א) שמנוח עם הארץ היה. וגם נאמר שבא המלאך אליה לפי שהיא היתה אשר תשמור ההנהגה במאכל ובמשתה, ומנוח לא היה לו דבר שיעשה בזה; ולכן יוחדה האזהרה והמראה לצריך אליה שהיא האשה לא למנוח.

The reason the angel did not come to Manoach but to his wife is that she was intellectually better prepared. As we see, when Manoach thought that "we will surely die for we have seen a deity," she wisely informed him of what he was missing, namely, "if God wanted to kill us, He would not have accepted our offerings." Perhaps this is what the Sages had in mind when they said "Manoach was a simple person." It is also likely that the angel appeared to her since she had to monitor her food and drink, while Manoach had nothing to do with this; therefore, the caution and vision were directed to her, out of necessity, and not to him.

<p>The woman went and told her husband, "A man of God came to me; he looked like an angel of God, very frightening. I did not ask him where he was from, nor did he tell me his name. He said to me, 'You are going to conceive and bear a son. Drink no wine or other intoxicant, and eat nothing unclean, for the boy is to be a nazirite to God from the womb to the day of his death!'" Manoah pleaded with the LORD. "Oh, my Lord!" he said, "please let the man of God that You sent come to us again, and let him instruct us how to act with the child that is to be born."</p>	<p>(ו) וַתָּבֵא הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר לְאִישָׁהּ לֵאמֹר אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלַי וּמְרָאָהוּ כְּמֵרָאָה מַלְאָךְ הָאֱלֹהִים נֹרָא מְאֹד וְלֹא שְׁאַלְתִּיהוּ אִי מִזֶּה הוּא וְאֵת שְׁמוֹ לֹא הִגִּיד לִי. (ז) וַיֹּאמֶר לִי הַנֶּךְ הָרָה וְיִלְדֶת בֶּן וְעָתָה אֶל תִּשְׁתִּי יַיִן וְשִׁכָר וְאֶל תֹּאכְלִי כָּל טְמֵאָה כִּי נָזִיר אֱלֹהִים יְהִיָה הַנֶּעַר מִן הַבֶּטֶן עַד יוֹם מוֹתוֹ. (ח) וַיַּעֲתֵר מְנוּחַ אֶל י"י וַיֹּאמֶר בִּי אֲדוֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ יָבוֹא נָא עוֹד אֵלֵינוּ וְיֹרְנוּ מֶה נַעֲשֶׂה לְנֶעַר הַיּוֹלֵד.</p>
---	--

מלב"ם שופטים פרק יג כי היה המנהג לשאול על מקומו, והמשיב היה מגיד את שמו, כמ"ש (להלן יז, ט) "ויאמר לו מיכה מאין תבא? ויאמר לוי אנכי:"

It was customary to ask about one's place, yet the respondent would give his name, as in: "Micah asked him, Where are you from? And he replied: I am a Levite."

שמואל א פרק ל (יג) וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד לְמִי אַתָּה וְאִי מִזֶּה אַתָּה וַיֹּאמֶר נֶעַר מִצְרֵי אֲנֹכִי עֶבֶד לְאִישׁ עַמְלֵקִי ...
And David said unto him: 'To whom do you belong? and where are you from?' And he said: 'I am a young Egyptian, servant to an Amalekite...'

שופטים פרק יג הַנְּדָה הָרָה וְיִלְדֶת בֶּן וְעַתָּה אֶל תִּשְׁתִּי יַיִן וְשִׁכָר וְאֶל תֹּאכְלִי כָּל טְמֵאָה	שופטים פרק יג (ד) וְעַתָּה הַשְּׁמֵרִי נָא וְאֶל תִּשְׁתִּי יַיִן וְשִׁכָר וְאֶל תֹּאכְלִי כָּל טְמֵאָה: (ה) כִּי הַנְּדָה הָרָה וְיִלְדֶת בֶּן וּמִוְרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֵאשׁוֹ כִּי נָזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנְּעָר מִן הַבֶּטֶן וְהוּא יִחַל לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים:
--	---

ר' יוסף קרא שופטים י"ג:ב

דע לך שבכל כ"ד ספרים שהכתוב שונה עליו וכופלו תמצא שמקצר הכתוב את דבריו או בפעם הראשון או בפעם שנית. אם קיצר בפעם ראשון הוא חוזר ומלמד בפעם שנית מה שחיסר בראשונה, כמו כאן שקיצר לו בתחילה את דבריו ולא אמר "מן הבטן עד יום מותו" (שופטים י"ג:ז). וכשהאשה מספרת למנוח בעלה מה שאמר לה המלאך היא אומרת לו כך אמר לי "כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן עד יום מותו" (שופטים י"ג:ז). ופעמים שהוא בא להאריך בראשונה, כמו כאן שהוא אומר "מה יהיה משפט הנער ומעשהו", ומקצר לו באחרונה, שלא כתב בתשובתו מה יהיה מעשיו. אבל מעצמך אתה למד, שלא הפיל דבר להשיבם מכל אשר שאלו.

Know that throughout the 24 [canonical] books [of Tanakh] when Scripture repeats itself, you will find that it abbreviates itself either in the first mention or the second. If in the first, then it includes in the second that which was absent in the first, as in this case where it initially spoke briefly, without saying "from birth until death." And when the woman related to her husband, Manoah, what the angel had said, she said that he told me "the child will be a Nazirite from birth until death." On other occasions, it is initially more expansive, such as here where it says "what will be the nature of the child and his accomplishments," while abbreviating it subsequently, for in his response he does not describe those activities. However, one can deduce on one's own that he did not refrain from responding to all their questions.

God heeded Manoah's plea, and the angel of God came to the woman again. She was sitting in the field and her husband Manoah was not with her. The woman ran in haste to tell her husband. She said to him, "The man who came to me before has just appeared to me." Manoah promptly followed his wife. He came to the man and asked him: "Are you the man who spoke to my wife?" "Yes," he answered. Then Manoah said, "May your words soon come true! What rules shall be observed for the boy?" The angel of the LORD said to Manoah, "The woman must abstain from all the things against which I warned her. She must not eat anything that comes from the grapevine, or drink wine or other intoxicant, or eat anything unclean. She must observe all that I commanded her."	(ט) וַיִּשְׁמַע הָאֱלֹהִים בְּקוֹל מְנוּחַ וַיָּבֵא מַלְאָךְ הָאֱלֹהִים עוֹד אֶל הָאִשָּׁה וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בַּשָּׂדֶה וּמְנוּחַ אִישָׁה אִין עִמָּה. (י) וַתַּמְהֵר הָאִשָּׁה וַתֵּרֶץ וַתִּגַּד לְאִישָׁהּ וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִרְאָה אֵלַי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא בַיּוֹם אֵלַי. (יא) וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ מְנוּחַ אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ וַיָּבֵא אֶל הָאִישׁ וַיֹּאמֶר לוֹ הֲאֵתָה הָאִישׁ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵל הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אָנִי. (יב) וַיֹּאמֶר מְנוּחַ עֲתָה יָבֵא דְבָרֶיךָ מֵהָיְהִי מִשְׁפַּט הַנְּעָר וּמַעֲשָׂהוֹ. (יג) וַיֹּאמֶר מַלְאָךְ יְיָ אֶל מְנוּחַ מְכַל אֲשֶׁר אִמַּרְתִּי אֶל הָאִשָּׁה תִּשְׁמֵר. (יד) מְכַל אֲשֶׁר יֵצֵא מִגֶּפֶן הַיַּיִן לֹא תֹאכַל וַיַּיִן וְשִׁכָר אֶל תִּשְׁתִּי וְכָל טְמֵאָה אֶל תֹּאכַל כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִיָּהּ תִּשְׁמֵר.
--	--

Manoah said to the **angel** of the LORD, "Let us detain you and prepare a kid for you." But the **angel** of the LORD said to Manoah, "If you detain me, I shall not eat your food; and if you present a burnt offering, offer it to LORD."—For Manoah did not know that he was an **angel of the LORD**. So Manoah said to the **angel** of the LORD, "What is your name? We should like to honor you when your words come true." The **angel** said to him, "You must not ask for my name; it is unknowable!" Manoah took the kid and the meal offering and offered them up on the rock to the LORD; and a marvelous thing happened while Manoah and his wife looked on. As the flames leaped up from the altar toward the sky, the **angel** of the LORD ascended in the flames of the altar, while Manoah and his wife looked on; and they flung themselves on their faces to the ground.—

(טו) וַיֹּאמֶר מְנוּחַ אֶל מַלְאָךְ יְיָ
 נַעֲצֹרָה נָא אוֹתְךָ וְנַעֲשֵׂה לְפָנֶיךָ גְּדִי
 עֲזִים. (טז) וַיֹּאמֶר מַלְאָךְ יְיָ אֶל
 מְנוּחַ אִם תַּעֲצֹרְנִי לֹא אֲכַל בְּלַחֲמְךָ
 וְאִם תַּעֲשֵׂה עֲלַי לִי תַעֲלֶנָּה כִּי לֹא
 יֵדַע מְנוּחַ כִּי מַלְאָךְ יְיָ הוּא. (יז)
 וַיֹּאמֶר מְנוּחַ אֶל מַלְאָךְ יְיָ מִי שְׁמֶךָ
 כִּי יָבֵא [דְבָרְךָ] (דְּבָרֶיךָ) וְכַבְּדֶנּוּךָ.
 (יח) וַיֹּאמֶר לוֹ מַלְאָךְ יְיָ לְמָה זֶה
 תִּשְׁאַל לְשְׁמִי וְהוּא פְּלִאִי. (יט) וַיִּקַּח
 מְנוּחַ אֶת גְּדֵי הָעִזִּים וְאֶת הַמִּנְחָה
 וַיַּעַל עַל הַצּוּר לִיְיָ וּמִפְּלֵא לַעֲשׂוֹת
 וּמְנוּחַ וְאִשְׁתּוֹ רָאִים. (כ) וַיְהִי
 בַעֲלוֹת הַלֶּהָב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַשְּׁמִימָה
 וַיַּעַל מַלְאָךְ יְיָ בְּלֶהָב הַמִּזְבֵּחַ וּמְנוּחַ
 וְאִשְׁתּוֹ רָאִים וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם
 אֶרְצָה.

אברבנאל שופטים פרק יג

השאלה הראשונה מה היה המלאך הזה שראתה אשת מנוח? ואם היה נביא כדעת רלב"ג שחשב שהיה פנחס, אם כן למה לא אכל גדי העזים ואמר לא אוכל בלחמך? ולמה לא גלה שמו ואמר והוא פלאי, והוא עלה בלהב השמימה? ואם היה מלאך אלהי כפשט הכתובים, מה היה צורך באותה מראה לאשת מנוח? כי אף שמשוון לא יהיה נזיר מן הבטן לא יקצר יד ה' מהושיע את ישראל על ידו, כל שכן שכבר יוכל להיות נזיר אח"כ מנדרו, ומה לו שיהיה נזיר מן הבטן שהוצרך לבא עליו המלאך?

The first question is who was this Angel whom Manoach's wife saw? If he was a prophet, as Gersonides indicated that he was Phineas, then why did he not eat the kid, and why did he say "I will not eat your food?" And why did he not reveal his name, but say instead that it was unknowable? And how could he have risen heavenwards in the flames? And if he was an angel, as the simple sense of Scripture indicates, why did he need to make that appearance to Manoach's wife? Even if Samson would not be a Nazirite from birth God, would still be able to deliver Israel through his hands, and he could certainly have become a Nazirite through his own commitment. Why was it so important for him to be a Nazirite from birth that it required the appearance of an angel?

The angel of the LORD never appeared again to Manoah and his wife.—Manoah then realized that it had been an angel of the LORD. And Manoah said to his wife, “We shall surely die, for we have seen a divine being.” But his wife said to him, “Had the LORD meant to take our lives, He would not have accepted a burnt offering and meal offering from us, nor let us see all these things; and He would not have made such an announcement to us.” The woman bore a son, and she named him Samson. The boy grew up, and the LORD blessed him. The spirit of the LORD first moved him in the encampment of Dan, between Zorah and Eshtaol.

(כא) ולא יסף עוד מלאך יי' להראה אל מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך יי' הוא. (כב) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו. (כג) ותאמר לו אשתו לו חפץ יי' להמיתנו לא לקח מידנו עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה וכעת לא השמיענו כזאת. (כד) ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו יי'. (כה) ותחל רוח יי' לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאל.

שופטים ו:כב וירא גדעון כי מלאך ה' הוא ויאמר גדעון אהה אדני ה' כי יעלכּן ראיתי מלאך ה' פנים אל פנים:

Then Gideon realized that it was an angel of the LORD; and Gideon said, “Alas, O Lord GOD! For I have seen an angel of the LORD face to face.”

מלבים

וביחוד יש לומר שגדעון וכן מנוח התיראו מצד שראוהו ברגע שנעלם מעיניהם. שברגע זו שפושט גולמו א"א להחי לראותו, שעל זה אמר אליהו: “אם תראה אותי לוקח מאתך.” וזה שאמר “וירא גדעון כי מלאך ה' הוא,” כי ראהו בעצמותו כמו שהוא מלאך; כי עד עתה נראה לפניו כתבנית איש. ולכן התירא.

In particular, we can say that Gideon and Manoach were frightened because they saw him at the moment that he was disappearing from their sight. At the very moment he abandons his physical form, it is impossible for a living being to observe him, as Elijah said [to Elisha]: “If you see me taken from you [then it shall be, and if not—it shall not]” (2 Kings 2:10). The verse “Gideon saw that he was an Angel of God,” means that he saw that his essence was angelic, because up until now he had assumed a human form. That is why he was frightened.